

Sygn. akt VI U 1679/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Janusz Madej

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2020 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: M. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 6 kwietnia 2020 r., znak: (...)

w sprawie: M. H.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o świadczenie uzupełniające

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej M. H. prawo do świadczenia uzupełniającego od dnia 1 grudnia 2019 r. do dnia 28 lutego 2023 r.;
- 2) stwierdza odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 1679/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 kwietnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po rozpatrzeniu wniosku M. H. o świadczenie uzupełniające odmówił wnioskodawczyni prawa do tego świadczenia. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołując się na art. 1 ust. 3, art. 2, art. 4 ustęp 3 Ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, wskazał, iż odmówił przyznania wnioskodawczyni prawa do świadczenia uzupełniającego, ponieważ w orzeczeniu z dnia 31 marca 2020 r. komisja lekarska orzekła, że ubezpieczona nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji, w związku z tym nie spełniła koniecznego warunku ustawowego przyznania dochodzonego świadczenia. W obszernym odwołaniu od tej decyzji ubezpieczona domagała się jej zmiany i przyznania jej świadczenia uzupełniającego zgodnie ze swoim wnioskiem. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył co następuje. Ubezpieczona M. H. urodzona (...), w dniu 17 grudnia 2019 r. złożyła wniosek o świadczenie uzupełniające. Decyzją z dnia 9 sierpnia 2018 r. nazwaną przez organ rentowy o przeliczeniu renty, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po rozpoznaniu wniosku M. H. przyznał jej rentę od 1 sierpnia 2018

roku, to jest od miesiąca, w którym wstrzymano wypłatę świadczenia. Renta przyznana jest rentą z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i jak napisał organ rentowy w treści tej decyzji do 31 lipca 2020 r. przyznano ubezpieczonej rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W rozpoznaniu..., po wniesieniu wniosku o świadczenie uzupełniające z dnia 17 grudnia 2019 r. lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 6 marca 2020 r. ustalił, iż ubezpieczona nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. Po rozpoznaniu sprzeciwu ubezpieczonej komisja lekarska ZUS także ustaliła w orzeczeniu z dnia 31 marca 2020 r., że ubezpieczona nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. Na orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z 31 marca 2020 r. powołał się organ rentowy wydając zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzję z dnia 6 kwietnia 2020 r. odmawiającą wnioskodawczyni przyznania wnioskowanego przez nią świadczenia. W celu zweryfikowania stanowiska organu rentowego opartego na orzeczeniu komisji lekarskiej ZUS Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii neurologa, psychologa i psychiatry. Przy czym po wydaniu przez psychiatrę i psychologa opinii Sąd pominął już dowód z opinii neurologa na wniosek ubezpieczonej. W opinii z dnia 23 lutego 2020 r., karta 30, 32 akt sprawy, opinia z 23 lipca 2020 r., biegli sądowi rozpoznali u ubezpieczonej chorobę afektywną dwubiegunową. Na podstawie przeprowadzonych badań sądowo - lekarskich i po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną znajdującą się w aktach sprawy biegli ci stwierdzili, że badana jest niezdolna do samodzielnej egzystencji okresowo do 28 lutego 2023 r. od dnia złożenia wniosku. W uzasadnieniu tego ustalenia biegli sądowi wskazali, że ubezpieczona od wielu lat jest leczona z powodu choroby afektywnej dwubiegunowej. Przebieg zaburzeń ma charakter przewlekły. Natomiast w czasie ulegało zmianie nasilenie poszczególnych objawów. Pomimo systematycznego leczenia nie osiągnięto zdaniem biegłych sądowych pełnej remisji objawów chorobowych. U badanej stwierdzono zmiany nastroju, zaburzenia napędu, lęk i niepokój, zaburzenia koncentracji, uwagi, spadek motywacji. Trudności w ocenie niezdolności do samodzielnej egzystencji w postępowaniu diagnostycznym - orzeczniczym wynikają przede wszystkim ze zróżnicowanych definicji tego pojęcia wskazali biegli. Oceniając zdolność do samodzielnej egzystencji uwzględniono przede wszystkim poziom niepełnosprawności funkcjonalnej związanej z samodzielnym spożywaniem posiłków, utrzymaniem higieny osobistej, korzystania z toalety, kontroli potrzeb fizjologicznych, uznając w tym zakresie częściowo ograniczoną sprawność badanej. Zdaniem biegłych w ocenie końcowej zdolności do funkcjonowania w środowisku pominięto szereg sprawności funkcjonalnych, które mają bezpośredni wpływ na zdolność badanej do samodzielnej egzystencji w zakresie czynności i zachowań, które są ogólnie przyjęte jako podstawowe aktywności życia codziennego, robienie zakupów, załatwianie spraw w urzędzie, zaspokajanie potrzeb zdrowotnych. U badanej występuje wykonanie zależne. Biegli stwierdzili, że badana wymaga stałej i długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji i podkreślili, że do oceny zapotrzebowania na opiekę wykorzystuje się m.in. skalę Barthel **[f 00:29:01.252]**. Może być ona przydatna w przypadku kwalifikacji do usług opiekuńczych, czy też do zakładu opiekuńczo-leczniczego, ponieważ koncentruje się wyłącznie na czynnościach samoobsługowych - higiena, karmienie, przemieszczanie się. Skala ta wykorzystywana jest także na potrzeby Narodowego Funduszu Zdrowia do określenia poziomu finansowania gwarantowanych świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach długotrwałej opieki nad daną osobą. Opieka długotrwała, długoterminowa przeznaczona jest dla osób obłożnie i przewlekle chorych, u których występują istotne deficyty w samoopiece i którzy wymagają całodobowej i profesjonalnej intensywnej opieki i pielęgnacji. Zdanie... Biegli wskazali także, że skala Barthel nie określa zdolności osoby niepełnosprawnej do samodzielnego funkcjonowania, ponieważ koncentruje się wyłącznie na czynnościach samoobsługowych. Biegli zgodzili się, że zgadzają się, że niesamodzielność w zakresie samoobsługi zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, pielęgnacji może występować w mniejszym lub większym stopniu i właśnie od nasilenia poszczególnych dysfunkcji zależy określony zakres opieki. Przy ocenie poziomu zapotrzebowania na opiekę biegli określili stopień ograniczenia samodzielności życiowej, uwzględniając czy osoba badana jest sprawna ruchowo i intelektualnie, czy ma problemy natury psychicznej. Biegli podkreślili też, że skala Barthel nie obejmuje stanu umysłowego osoby chorej, który jest nierzadko kluczową szkodą do samodzielnego wypełniania wielu czynności. Ponadto biegli zgodzili się z opinią Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 31 marca 2020 r., która uznała, że badana... Ponadto biegli nie zgodzili się z opinią Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 31 marca 2020 r., która uznała, że badana jest zdolna do samodzielnej egzystencji. Z powodu występujących u badanej objawów chorobowych konieczna jest pomoc osób drugich, w zakresie sprawowania opieki związanej z podawaniem leków i zaspokajania potrzeb zdrowotnych. Badana, zdaniem biegłych przejawia trudności w zadbaniu o siebie, wymaga mobilizacji do działania. Ubezpieczona ma trudności w ocenie skutków swojego działania, może podejmować aktywności pozbawione planu, kontroli, a nawet zagrażające jej bezpieczeństwu. W związku z tym biegli sformułowali swoje końcowe wnioski w pisemnej opinii,

stwierdzając, że badana jest niezdolna do samodzielnej egzystencji okresowo do 28 lutego 2023 r. od dnia złożenia wniosku na podstawie tych samych dowodów, którymi dysponował organ rentowy. Możliwości funkcjonowania badanej w środowisku uwzględnione zostały, na co zwrócili uwagę biegli sądowi, w orzeczeniu z dnia 4 lutego 2020 r., wydanym przez (...) Zespół ds. orzekania o niepełnosprawności w B.. Badana została zaliczona do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym do 28 lutego 2023 r., z uwzględnieniem, że niepełnosprawność istnieje od 38 r. życia. Jako przyczynę niepełnosprawności wskazano kod (...). Zdaniem biegłych sądowych podjęcie takiej decyzji orzeczniczej wskazuje na odgraniczone możliwości funkcjonowania badanej w środowisku, ze względu na występujące u niej deficyty i zmniejszone zdolności przystosowawcze. W piśmie procesowym z dnia 28 września 2020 r., karta 30 akt sprawy, przepraszam, karta 52 akt sprawy, po zapoznaniu się z protokołem badań sądowo-lekarskich i orzeczeniem lekarskim z 23 lipca 2020 r. organ rentowy nie wniósł zastrzeżeń do opinii o niezdolności do samodzielnej egzystencji ubezpieczonej M. H., jednakże nie zgodził się z proponowanym czasem jej trwania, to jest do 28 lutego 2023 r. Przewodniczący Komisji Lekarskiej ZUS, jak wskazywał pełnomocnik organu rentowego w treści powołanego pisma procesowego, proponował orzeczenie niezdolności do samodzielnej egzystencji do lipca 2021 r. i podnosił, że ubezpieczona jest uprawniona do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do lipca 2021 r. Mając na względzie zastrzeżenia organu rentowego, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z ustnych wyjaśnień specjalisty psychiatry, współautora pisemnej opinii z dnia 23 lipca 2020 r., który wyjaśnił na rozprawie, iż..., stwierdzając w pisemnej opinii, iż ubezpieczona jest niezdolna do samodzielnej egzystencji do 23 lu..., do 28 lutego 2023 r., uznawał także ubezpieczoną za całkowicie niezdolną do pracy do tej daty. W ocenie biegłej sądowej ubezpieczona, z powodu choroby afektywno-dwubiegunowej, w wysokim stopniu zaawansowania, opisanej w pisemnej opinii, jest także całkowicie niezdolna do pracy do 28 lutego 2023 r. Dodatkowo biegła sądowa skorygowała wniosek w pisemnej opinii, co do daty początkowej całkowitej niezdolności do samodzielnej egzystencji ubezpieczonej, wskazując, że była ona niezdolna do samodzielnej egzystencji, nie od dnia złożenia wniosku o świadczenie, lecz od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożyła wniosek o to świadczenie. Dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Okręgowy uznał, iż posiada on taką moc dowodową, iż pozwala na dokonanie istotnych dla rozstrzygnięcia sporu ustaleń, w szczególności w zakresie ustalenia daty, ustalenia okresu niezdolności do samodzielnej egzystencji ubezpieczonej i całkowitej jej niezdolności do pracy. Podkreślić należy, że w piśmie procesowym z dnia 28 września 2020 r. organ rentowy nie kwestionował już opinii biegłych sądowych, w zakresie stwierdzenia u ubezpieczonej niezdolności do samodzielnej egzystencji, a więc zmienił dotychczasowe stanowisko, które opierał na orzeczeniu Komisji Lekarskiej ZUS. Opinia biegłych sądowych jest szczególnie obszerna. Biegli w sposób logiczny i w pełni przekonujący argumentacyjnie uzasadnili swoje stanowisko, odnośnie stwierdzonej niezdolności do samodzielnej egzystencji, a w połączeniu z wyjaśnieniami biegłej sądowej na rozprawie, co do istnienia u ubezpieczonej całkowitej niezdolności do pracy do 28 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy uznał, że i dokonał takiego ustalenia, iż M. H. jest niezdolna do samodzielnej egzystencji i całkowicie niezdolna do pracy od 1 dnia miesiąca, w którym złożyła wniosek o świadczenie, czyli od 1 grudnia 2019 r. do 28 lutego 2023 r. Podkreślić należy także, że legitymowała się ona orzeczeniem o niezdolności, o znacznym stopniu niepełnosprawności - orzeczenie z dnia 4 lutego 2020 r., które 12 marca 2020 r. złożyła w organie rentowym. I do tego orzeczenia odwoływali się także biegli sądowi. Dokonując subsumcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego pod właściwe przepisy prawa materialnego, Sąd Okręgowy wskazuje, iż zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, świadczenie uzupełniające przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji, zwanym dalej osobami uprawnionymi. Zgodnie z ust. 2 art. 2, świadczenie uzupełniające przysługuje osobom uprawnionym, które nie posiadają prawa do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych albo suma tych świadczeń o charakterze innym niż jednorazowe, wraz z kwotą wypłacaną przez zagraniczne instytucje właściwe ds. emerytalno-rentowych, z wyłączeniem renty rodzinnej, przyznanej w okolicznościach o których mowa w art. 8..., 68 ust. 1 punk. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, DZ.U z 2020 r. poz. 53 i 252 załącznika pielęgniarskiego oraz innych dodatków i świadczeń wypłacanych wraz z tymi świadczeniami, na podstawie odrębnych przepisów, przed dokonaniem odliczeń i potrąceń i zmniejszeń nie przekracza kwoty 1700 zł miesięcznie.

Jak wykazało postępowanie dowodowe ubezpieczona kwalifikuje się do takich właśnie osób uprawnionych, o których mowa w powołanych przepisach. Jediną przesłanką kwestionowaną w postępowaniu administracyjnym przez organ rentowy było to, czy ubezpieczona jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. A jak wykazało postępowanie dowodowe do dnia 28 lutego 2023 r. taka niezdolność do samodzielnej egzystencji u ubezpieczonej występuje, łącznie z całkowitą niezdolnością do pracy. Zgodnie z art. 6 powołanej ustawy o świadczeniach uzupełniających, świadczenie takie przysługuje od miesiąca, w którym zostały spełnione warunki wymagane do jego przyznania, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o to świadczenie. Mając na względzie wyniki postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy zatem, na podstawie art. 477 ze znacznym 14 paragraf 2 k.p.c. i powołanymi przepisami prawa materialnego, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do dochodzonego świadczenia, w okresie orzeczonym przez biegłych sądowych, w tym także specjalistę psychiatrę. W pkt. 2 wyroku Sąd Okręgowy stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Na podstawie art. 118 ust. 1.a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz zawartego w art. 7 ust. 1 pkt. 1 odesłania do tej ustawy, w przepisie ustawy z dnia 31 lipca 2019 r., w oświadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, Dz.U. z 2019 r. pozycja 1622, z późniejszymi zmianami.